

Sygn. akt IV KS 30/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Paweł Wiliński

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 8 lutego 2019 r.,

w sprawie **D. P.**

oskarżonego z art. 280 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

skargi obrońcy oskarżonego,

na wyrok Sądu Okręgowego w R.,

z dnia 8 sierpnia 2018 r., sygn. akt II Ka [...],

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 27 lutego 2018 r., sygn. akt X K [...]

**I. uchyla zaskarżony wyrok wobec oskarżonego D. P.,
a na mocy art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. i art. 539f k.p.k.
także odnośnie oskarżonych M. Z. i M. C. i sprawę przekazuje
Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania
w postępowaniu odwoławczym;**

**II. zarządza zwrot na rzecz oskarżonego D. P. kwoty 450 zł
(czterysta pięćdziesiąt złotych) uiszczonej tytułem opłaty
od skargi.**

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w R., skazującego oskarżonych D. P., M. Z. i M. C. za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k., apelację złożył Prokurator Rejonowy w R.. Zaskarżył ten wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych oraz wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w R., po rozpoznaniu tej apelacji, wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2018 r., sygn. akt II Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego wyroku Sądu Okręgowego w R., złożył obrońca oskarżonego D. P. i **zarzucając** naruszenie przepisu art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w sytuacji, gdy nie zaistniały przesłanki określone w art. 439 § k.p.k., a nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości, zaś wskazania sądu odwoławczego, co do dalszego postępowania, ograniczają się do przeprowadzenia dowodów z ponownego przesłuchania pokrzywdzonego z udziałem biegłego psychologa, a także przesłuchania w charakterze świadków funkcjonariuszy Policji uczestniczących w trakcie przesłuchania pokrzywdzonego w dniu 20 czerwca 2017 r., **wniósł o** uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Prokurator Rejonowy w R., w pisemnej odpowiedzi na tę skargę, wniósł o oddalenie skargi jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Należy pamiętać, że w wyniku nowelizacji k.p.k. dokonywanych w latach 2013 – 2016, doszło do istotnych zmian modelu postępowania odwoławczego. Te zmiany spowodowały, że uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania stało się wyjątkiem, regułą zaś – merytoryczne orzekanie przez sąd odwoławczy, prowadzące do zakończenia postępowania karnego na tym etapie (por. ustawa z dnia 13 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2016 r.,

poz. 437 ze zm., D. Świecki, (w:) D. Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, tom II, Warszawa 2017, s. 134 – 135, D. Świecki, Reformatoryjne orzekanie w świetle znowelizowanego Kodeksu postępowania karnego z 2013 r., Przegląd Sądowy 2014, nr 10). W wyniku tych nowelizacji zmianie uległ nie tylko przepis art. 437 § 2 k.p.k., ale także art. 452 k.p.k. Uchylony został paragraf pierwszy tego przepisu, który do dnia 30 czerwca 2015 r. zakazywał sądowi odwoławczemu prowadzenia postępowania dowodowego co do istoty sprawy, a zasadniczej zmianie uległ paragraf drugi. Do dnia 30 czerwca 2015 r. przepis ten dopuszczał, w wyjątkowych wypadkach, możliwość uzupełnienia przewodu sądowego o przeprowadzenie na rozprawie apelacyjnej dowodu, jeżeli przyczynić to się miało do przyspieszenia postępowania, a nie było konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości lub w znacznej części. W okresie od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 14 kwietnia 2016 r. przepis ten stanowił o dopuszczeniu dowodów na rozprawie albo przed nią, o ile tylko nie zachodziła konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W wyniku nowelizacji z marca 2016 r. paragraf drugi przepisu art. 452 k.p.k. ostatecznie zawiera normę dotyczącą dodatkowej podstawy oddalenia wniosku dowodowego strony w postępowaniu odwoławczym - jeżeli przeprowadzenie dowodu przez sąd odwoławczy byłoby niecelowe z przyczyn określonych w przepisie art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., a więc wówczas, gdy zachodzą podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego. W wyniku tych zmian wprowadzonych w latach 2013 - 2016, zakres postępowania dowodowego w instancji odwoławczej uległ zdecydowanemu poszerzeniu. W postępowaniu sądu odwoławczego, akcent obecnie jest położony na merytoryczny, a nie wyłącznie kontrolny charakter prowadzonego przez ten sąd postępowania. W doktrynie podkreśla się, że z przepisu art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. wynika wręcz obowiązek reformatoryjnego orzekania przez sąd odwoławczy, co w połączeniu z uprawnieniami do szerokiego przeprowadzania postępowania dowodowego powoduje, że ciężar merytorycznego rozpoznania sprawy spada na sąd drugiej instancji. Funkcją tego sądu nie jest powtórzenie całego postępowania dowodowego, ale ponowienie lub uzupełnienie materiału dowodowego, w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego przeprowadzenia kontroli odwoławczej, w celu dokonania ustaleń faktycznych

zgodnych z prawdą (D. Świecki (w:) D. Świecki (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, tom II, Warszawa 2017, s. 134 - 135). Sąd odwoławczy ma zatem orzekać merytorycznie, w tym reformatoryjnie, a tylko wyjątkowo sięgać po wyrok kasatoryjny, bo jedynie w trzech, ściśle określonych przez ustawodawcę, wypadkach.

W realiach przedmiotowej sprawy zakresłona przez Sąd Okręgowy w R. potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego, (przesłuchanie w charakterze świadków funkcjonariuszy Policji T. M. i W. W. oraz ponowne przesłuchanie świadka P. P. z udziałem biegłego psychologa), żadną miarą nie daje podstaw do przyjęcia, iżby ziściła się ustawowa przesłanka przeprowadzenia na nowo całego przewodu. Czynności dowodowe, które miałyby przeprowadzić Sąd Rejonowy w R., nie wskazują w żadnym wypadku na to, ażeby należało powtórzyć całe postępowanie przed sądem pierwszej instancji. Przesłuchania świadków, i to niezależnie już od podstaw uchylenia wyroku określonych w przepisie art. 437 § 2 k.p.k., ale także z uwagi na ekonomikę procesową, należało dokonać przed sądem odwoławczym.

Mając to, na uwadze, oraz uwzględniając treść przepisu art. 435 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. i art. 539f k.p.k., Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony skargą wyrok Sądu Okręgowego w R. nie tylko co do oskarżonego D. P., ale także co do pozostałych dwóch oskarżonych. Wprawdzie oskarżenia M. Z. i M. C. nie wnieśli skarg na wyrok sądu odwoławczego, to jednak, mając na względzie powołany wyżej przepis art. 435 k.p.k., odpowiednio stosowany w postępowaniu skargowym, z uwagi na stawiany im zarzut oraz oczywisty związek z czynem zarzucanym oskarżonemu D. P. (działali wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym D. P.), zasadnym było uchylenie zaskarżonego skargą wyroku Sądu Okręgowego w R., również co do tych oskarżonych, skoro przemawiają za tym te same względy – wskazane uchybienie tego Sądu, w jednakowym stopniu odnosi się tak do oskarżonego D. P., jak i do oskarżonych M. Z. i M. C. (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r., IV KS 6/18).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w wyroku.